

Skoj och ös dygnet runt

På Lycko-Lajbans blå planet går solen aldrig ner. Men det finns en baksida. Cecilia Nelson har läst en blivande klassiker.

I Berättelsen om den blå planeten glider inte ormen diskret fram bakom en äppelkvist och viskar sitt förföriska budskap. Frestaren gör istället grandios entré på himlavalvet i en rymdfarkost som språr ut ett speedat evangelium om eviga kickar, eller "skoj och ös" som Lycko-Lajban uttrycker det för han vänder sig till befolkningen på den blå planeten och här bor det bara barn.

Före "syndafallet" lever ungarna i en sorglös anarki som får 60- och 70-talets fria uppfostran att te sig superauktoritär. Men det paradisiska tillstånd som den unge isländske författaren Andri Snær Magnason manar fram är ingen spänningslöst gullig värld utan en tillvaro fylld av farliga äventyr och rovdjur som gärna varierar dieten med ett barn då och då. Medan den självbestämmande Pippi Långstrump livnär sig på pannkakor, pepparkakor och en och annan järnspik så klubbar de här "vildbarnen" sakligt ihjäl sälungar för att stilla hungern.

I utbyte mot en gnutta ungdom erbjuder sig Lycko-Lajban (vars yviga frisyra på vissa bilder kan tolkas som horn) att uppfylla barnens drömmar, vilket visar sig vara svårt eftersom de redan är lyckliga. Men flyga då? Kan de verkligen motstå denna fågelfrihet när de dessutom får den till ett "uniktt specialrabattreduceringspris med rea på rean på rean"? Den kringresande drömmuppfyllaren och rymddammsugarförsäljaren skapar så ett sug som inte funnits förut. Sedan kan han lugnt slå sig ner i en solstol och invänta lyckorusets ofrånkomliga baksmälla som pockar på nya finfina lösningar. Och så är karusellen igång.

Barnen vill flyga även på nätterna och därför spikar Lycko-Lajban helt sonika fast solen och simsalabim är det skoj och ös dygnet runt. Inte förrän huvudpersonerna Brimir och Hulda likt Ikaros flugit för högt och sedan drivit med vindarna till andra sidan planeten går det upp för dem att den eviga dagen har en motsvarighet i en evig natt och att barnen på andra sidan håller på att dö tillsammans med växter och djur. Denna flerfaldigt prisbelönta barn- och vuxenbok är en skarp allegori över tillståndet på Tellus. Lycko-Lajban, liksom Michael Endes grå tidstjuvar i Momo eller kampen om tiden, har livaktiga förlagor i verkligheten - fast de litterära spegelbilderna tar inte omvägen om det monetära systemet och skärper därför blicken för vad det till syvende och sist handlar om. Tid, säger de grå herrarna, ungdom heter betalningsmedlet hos Andri Snær Magnason - man skulle kunna tillägga kärlek.

På ett språk som både är stramt lyriskt och popkulturellt svajigt - fint fångat i John Swedenmarks översättning - frambesvärjs denna mäktiga saga om en modernitet ur balans. De skilda språkliga stilnivåerna går igen i Áslaug Jónsdóttirs visuella uttryck. Illustrationerna genomsyras av det kraftfulla allvaret, medan den typografiska formgivningen använder sig av ett vildvuxnare, mer utflippat idiom.

Jag sätter en peng på att Berättelsen om den blå planeten så småningom kommer att räknas till klassikerna.

Cecilia Nelson